

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาชุมชนชายกวันพะเยาเป็นการวิเคราะห์ที่เนวกว้างที่จะเข้าใจความคิด ความสนใจ ของชาวบ้านที่เป็นผู้ใช้ประโยชน์ และความร่วมมือกันในกลุ่มชาวประมงในการใช้ประโยชน์และ การอนุรักษ์ ที่อาจจะมีการรวมกลุ่มในหมู่บ้านหรือระหว่างหมู่บ้าน ปัจจัยเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจและความคิดที่แตกต่างกันของชาวประมงจะมีส่วนที่ทำให้มีความสนใจและความร่วมมือ การอนุรักษ์ป่าชายน้ำที่ไม่เหมือนกัน การศึกษาครั้งนี้จึงใช้วิธีการทั้งการสำรวจที่จะเข้าใจสถานภาพ ของเศรษฐกิจ สังคม และความสนใจใจการอนุรักษ์ป่าชายน้ำ พร้อมกับการสัมภาษณ์และสังเกต การณ์ผู้นำและชาวประมง เฉพาะกรณีที่จะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ และในส่วนของวิเคราะห์ที่จะ ได้ใช้ข้อมูลทั้งปริมาณและคุณภาพอธิบายความสนใจและการอนุรักษ์ป่าชายน้ำ และความคิดของ ชาวประมงทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับนิเวศของกวันพะเยา

3.1 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวิธีการในการศึกษาข้อมูลทั้งในระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ ดังนี้

3.1.1 การสำรวจสภาพโดยทั่วไปของชุมชนชายกวันพะเยาเพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการ ตั้งถิ่นฐาน ลักษณะความเป็นอยู่ การดำรงชีพ ตลอดจนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนดำเนินงานวิจัย

3.1.2 การรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิโดยการออกแบบสอบถามโดยการสัมภาษณ์ (Interviewing) ซึ่งทำการสุ่มเลือกประชากรตัวอย่างจาก 17 หมู่บ้าน และใช้การสังเกตพฤติกรรม (Observational technique) ของคนในชุมชนระหว่างการเก็บข้อมูล โดยการสุ่มเลือกประชากร ตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน 10 ตัวอย่าง/หมู่บ้าน

ทั้งนี้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ

- ข้อมูลทั่วไป
- ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดพฤติกรรมความร่วมมือของชุมชนกับป่าชุมชน
- ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านความคิดเห็น ทัศนคติ และความมุ่งหวัง ที่ชุมชนมีต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยเน้นประเด็นหลัก คือ ป่าชุมชนและ กวันพะเยา

3.2 ขอบเขตของการวิจัย

โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยอยู่ที่หมู่บ้านชายขอบกว๊านพะเยา (ชกเว้นด้านตะวันตกในเขตเทศบาลเมืองพะเยา) จากจำนวน 17 หมู่บ้าน คือ

ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครอบครัว
(1) บ้านร่องห้า	723 ครอบครัว
(2) บ้านสันตันผึ้ง	113 ครอบครัว
(3) บ้านต้อมใต้	94 ครอบครัว
(4) บ้านต้อมกลาง	174 ครอบครัว
(5) บ้านสันปูเลย	170 ครอบครัว
(6) บ้านสันป่าม่วง	170 ครอบครัว
(7) บ้านสันป่าคำง	130 ครอบครัว
(8) บ้านสันป่าถ่อน	250 ครอบครัว
(9) บ้านบ่อแฮ้ว	175 ครอบครัว
(10) บ้านแม่ใส	350 ครอบครัว
(11) บ้านสันหนองเหนือ*	131 ครอบครัว
(12) บ้านสันเวียงใหม่*	140 ครอบครัว
(13) บ้านทุ่งกั่ว*	149 ครอบครัว
(14) บ้านสันกว๊าน*	127 ครอบครัว
(15) บ้านสันช้างหิน*	80 ครอบครัว
(16) บ้านร่องไฮ*	220 ครอบครัว
(17) บ้านป่าจี้*	300 ครอบครัว

* หมู่บ้าน 7 หมู่บ้านที่ทำการสำรวจแบบสัมภาษณ์

ทั้งนี้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่าหมู่บ้านที่ประกอบอาชีพประมง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายมีเพียง 7 หมู่บ้าน คือ บ้านสันหนองเหนือ บ้านสันเวียงใหม่ บ้านทุ่งกั่ว บ้านสันกว๊าน บ้านสันช้างหิน บ้านร่องไฮ และบ้านป่าจี้ ดังนั้นในการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์จึงใช้กลุ่มตัวอย่างเพียง 7 หมู่บ้านดังกล่าวเป็นหมู่บ้านเป้าหมาย

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ คือการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

3.3.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง โดยแบ่งกลุ่มการสัมภาษณ์เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

3.3.1.1 ชาวประมงที่ประกอบการประมงบริเวณกัวนพะเยา ในเรื่องของความคิดเกี่ยวกับกัวนพะเยา ความคิดเห็นและทัศนคติเกี่ยวกับกัวนพะเยาทั้งในอดีต ปัจจุบัน รวมถึงความเป็นไปของกัวนพะเยาในอนาคต ภายใต้บริบทของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการ

3.3.1.2 ผู้ที่มีบทบาทและมีความสัมพันธ์ซึ่งสามารถที่จะส่งผลกระทบต่อกัวนพะเยาได้ ทั้งพ่อค้าประชาชนทั่วไป ข้าราชการ นักการเมืองท้องถิ่น รวมทั้งภาคเอกชน

3.3.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการใช้ค่าทางสถิติหาความถี่เป็นร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยประมวลข้อมูลจากแบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านเป้าหมายทั้ง 7 หมู่บ้าน เกี่ยวกับความคิดเห็น ทัศนคติ และความมุ่งหวังที่ชุมชนมีต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของกัวนพะเยา และป่าชายกัวน